

kor vroče železo. Med to »ljudstvo« je nekdo raztrosil nejasne pojme o republiki. In ta »voditelj« se globoko prikloni pred ljudstvom in začne kovati »nove ideje«. Ljudstvo, kajpa, spozna v njem svojega izvoljenca in odrešnika ter ga dvigne na rame, on pa gre v svet in pravi: vox populi, vox dei!

Demagogi so najzoprnejši izrastek ali — če hočete — pravi odpadki demokracije. Demokracija zahteva proučevanje ljudstva, vzgojo, izboljševanje kulturnih in ekonomskih pogojev, poglobitev političnega znanja itd. Demokracija ni že v ljudstvu samem (namreč v tem ljudstvu, ki je njen subjekt), temveč je treba ljudstvo vzgojiti za demokracijo. Drugo vprašanje je, ali se je naša inteligenca zavedala te dolžnosti in ali interpretira demokracijo tako, kakor bi jo morala interpretirati. — Treba pa je, da že neha igračkati raznih črnih, zelenih in rdečih demagogov z demokracijo in da se s podrobnim, krepkim, smotrenim kulturnim delom med ljudstvom podreže bujno rastoča ljulika na njivi našega naroda. Nočemo malikovati ljudstvu, toda vzgojiti ga moramo, da ne bo malikovalo niti nam, niti svojim iluzijam, niti demagogom, ampak da bo mislilo kulturno in samostojno.

Otvoritev ambulatorija Protituberkulozne lige.

V nedeljo dopoldne se je v veliki dvorani kazine vršila slavnostna otvoritev oskrbovališča PTL. Kljub istočasni proslavi 60-letnice mariborske »Čitalnice« je prisostvovalo svečanosti številno občinstvo. Kot zastopnik ministrstva za zdravje in pokrajinske uprave je dospel iz Ljubljane načelnik zdravstvenega oddelka g. dr. Otmar Krajec.

Predsednik PTL, okrajni glavar dr. Lajnsi, je v svojem otvoritvenem govoru nakratko očrtal postanek Lige za pobijanje jetike, te najnevarnejše zatiralke človeškega rodu. Dasiravno je delo tukajšnje lige namenjeno v prvi vrsti mestu in okraju samemu, smatra odbor vendar za svojo nalogo, da deluje na razširjenje svoje ideje tudi preko teh ozkih mej, da se na ta način stopnjema prenese plemenita ideja in njeno udejstvovanje tudi na »ostale dele naše lepe domovine. Liga se je mogla tako uspešno razmahniti, ker je naša potrebno razumevanje ne le pri pristojni oblasti, marveč tudi pri občinstvu samem. In danes, je nadaljeval govornik, je naše delo dozorelo tako daleč, da lahko rečemo, da proslavljam prvo znano večmesečnega truda in napora. V naši sredi vidimo danes zastopnika ministrstva za zdravje in pokrajinske uprave, šefa zdravstvenega oddelka v Ljubljani, g. dr. Otmar-

Jugoslovensko Sokolstvo v Ameriki.

V Chicagu se je osnovala Jugoslovenska sokolska župa, ki je pričela izdajati svoj organ »Jugoslovenski Sokolski Vjesnik«, časopis za širjenje sokolskih in društvenih interesov. Dne 4. februarja se je vršila glavna skupščina te župe v dvorani Hrvatskega narodnega in Sokolskega doma v Chicagu. Zastopani so bili Hrvatski Sokoli v St. Louisu, Milwaukeeu, South Chicagu in Chicagu na zapadni strani ter Slovenski delavski Sokol v Chicagu. Iz poročila voditelja župe br. Baždarića je razvidno, da je župa lanskega leta nastopila petkrat aktivno in to pri župni akademiji v Milwaukeeu, pri češkoslovaškem zletu v Chicagu, pri župni akademiji na čast sokolske delegacije na zletu v Chicagu iz Praga, pri proslavi desetletnice Hrvatskega Sokola v St. Louisu ter Hrvatskega Sokola v Chicagu na zapadni strani. Iz poročila društvenega tajnika je razvidno, da so tudi poudarila društva večkrat nastopila javno ter delala med svojimi člani na kulturno-prosvetnem polju. Zborovanju so prisostvovali tudi nekateri odborniki Delavskega jugoslovenskega sokolskega saveza s starešinom br. Milivojem Lackovićem. Predsedoval je starešina župe br. Slamar, ki se je zahvalil za izkazano čast ter je za starešino bil izvoljen br. Milivoj Lacković, za voditelja br. V. Baždarić, a za tajnika br. Anton Sarić.

ja Krajca, ki ga prav toplo pozdravljamo. Sedaj, ko je naše delo priznано tudi z višjega mesta, smo uverjeni, da bo tudi drugod naša ideja našla ugodna tla za prosojevanje. — Med raznimi sistemi, katerih se kulturne države poslužujejo za pobijanje jetike, je zmagal francoski sistem, ki združuje razne sisteme drugih držav s tem, da ne nudi le pouka o bolezni, marveč obsega tudi njeno zdravljenje. Temu sistemu smo se pridružili tudi mi. Pouk se nudil ljudstvu v obliki lepakov, letakov, poučnih knjižic ter propagandnih in prosvetnih člankov v časopisu. Čim bodo organizatorične priprave dovršene, se bodo pričela tudi sistematična predavanja o tuberkulozi po vseh večjih krajih Slovenije. Sestro, ki jo je nastavila PTL, se bo omogočilo intenzivno delovanje na polju zaštite pred jetiko. Zdravljenja bolnikov pa služi ambulatorij. Vanj se bo mogel zateči vsakdo brez razlike stanu, starosti ali premoženja. Ko bo ljudstvo enkrat prežeto zavesti, da je ambulatorij resnišče, namenjeno ohranitvi in povzdigi ljudskega zdravja, se ga bo gotovo pridno posluževalo. Šele kasneje se bodo med posetniki ambulatorija pričele delati razlike v toliko, da se bo premožnejšim slojem za primer daljšega zdravljenja priporočala zasebna oskrba zdravnikov-specialistov, dočim bo revnejšim bolnikom tudi znanprej ohranjena možnost brezplačnega zdravljenja v ambulatoriju kakor tudi prejem zdravil. — Zdravljenju bodo služila preiskovanja, navodila, injekcije in obsevanje z višinskim solncem, ki dospe v kratkem; zajamčena pa so tudi že sredstva za Röntgenov aparat, ki je zlasti za diagnozo tuberkuloze neprecenljive vrednosti. Ves ta teden je dnevno mogoče ogled ambulatorija, prihodnjo soboto pa se izroči svojemu namenu in se pričnejo ordinacije. Želim, da bi vsakdo, ki bo iskal pri nas zavetja, postal srečen in da bi zopet pridobil zdravje, želim pa tudi, da vsi, ki ste se danes odzvali našemu povabilu, praznujete z nami ta praznik in da ostanete tudi znanprej zvesti in naklonjeni temu človekoljubnemu zavodu.

Nato povzame besedo g. dr. Jankovič: Kot predsednik »Zdravniškega društva«, ki je prevzel protektorat nad PTL, pozdravljam z veseljem otvoritev ambulatorija, tega vidnega znaka neumornega truda in dela. Maribor je na svoj ambulatorij lahko ponosen, ker nima takega vsa Jugoslavija. Gotovo bo služil v zgled vsem sličnim ustanovam v naši državi. Pri tem pa izrekam g. docentu dr. Matku svojo zahvalo za njegovo izredno veliko delo. On se je trudil, on je zbiral darove, ki so omogočili ustanovitev ambulatorija. Ambulatoriju samemu pa želim, da bi se krog njegovih do-

brotnikov večal in razširjal, da bi kot pravo zavetišče bolnih mogel vršiti svojo plemenito nalogo in da bi prospeval in procvital v korist naroda. Za njim govori župan Grčar: Z otvoritvijo ambulatorija za tuberkulozne ste ustvarili v tem mestu prevažen zavod, ki bo vsemu prebivalstvu tega mesta donal neprecenljivih koristi. Naj mi odbor dovoli, da mu v imenu tega prebivalstva in v imenu mesta, ki ga zastopam, izrazim najprišrnejšo zahvalo. Z ustanovitvijo PTL ste si naredili prevažno ali tudi težko nalogo; in vendar imamo danes že vidni in pozitiven uspeh Vašega dela; otvarjamo zavod, ki bo menda edini ali vsaj najmodernejši te vrste v vsej državi. Dovolite, da vam na tem krasnem uspehu izročim svoje čestitke. Težko je življenje danes in težko se je osvoboditi posledic, ki jih je vojna zanesla med narod. Vendar pa se je treba otresti, ako hočemo, da narod dvignemo v njegovih močeh, da mu povrnemo njegove sile in mu jih ohranimo. V tem leži bistvo in ves pomen vašega dela. To, kar se danes otvarja, to je samo iz sebe naraslo. Ustvarjeno je z medsebojnim požrtvovanjem in trudom in sodelovanjem vsega prebivalstva. Zato se pa tudi lahko nadejamo najlepših uspehov. Vi, ki ste se posvetili temu delu, ste izvršili revolucionarno delo na polju našega zdravstva, ki ga bo bodočnost morala upoštevati. Z tvoritvijo ambulatorija seveda še ni storjen zadnji korak. S sistematičnim vsestranskim delom se mora iztrgati naš narod iz verig in spon, v katerih ga tlačijo naša največja sovražnica: tuberkuloza.

G. dr. Krajec: Kot zastopnik ministrstva za narodno zdravje in v imenu zdravstvenega oddelka pokrajinske uprave se zahvaljujem za pozdrav, ki mi ga je izrekel g. okrajni glavar in izrekam svoje čestitke nad uspehom, ki ga vidim ne le v tem, da se danes otvarja prvi ambulatorij v Sloveniji marveč tudi v tem, da je odbor zanesel idejo »boja proti jetiki« v najširše kroge in da so ti krogi tudi res pokazali potrebno razumevanje za boj proti tej bolezni. Izražam ponovno svoje najlepše čestitke z željo, da bi se započeto delo moglo z najboljšim uspehom širiti in razvijati!

Nato je sledilo predavanje g. doc. dr. Matko o »koristi in škodljivosti solnčnih kopeli«. Zanimivo predavanje g. docenta, ki je zlasti z ozirom na bližajočo se poletne mesece velike važnosti, objavimo posebej. Pred ogledom ambulatorija povzame besedo zopet okrajni glavar dr. Lajnsi, ki se v toplih besedah spominja dobrotnikov ambulatorija in jim izrazi v imenu odbora svojo zahvalo, zlasti pa omenja s priznanjem neumorno delo docenta dr. Matka, ki je vodil

no k AAF bodo naši kot Jugosloveni in Sokoli lahko nastopili samostojno v vsaki mednarodni tekmi. Br. V. M. Voković piše v Vjesniku o stališču ameriškega Sokolstva ter med drugim pravi: »Žal nam je, da naši bratje Sokoli v Jugoslaviji niso storili toliko za preprečenje preprirov med plemeni, kakor smo pričakovali. Ne strinjamo pa se tudi v tem, da Sokoli v Jugoslaviji z onimi na Pacifiku urgirajo edinstvo za vsako ceno. Dalje razpravlja o Sokolstvu v republikanskem duhu ter pravi, da jim hoče biti prva zadača dvigovanje naroda, katerega je treba dovesti socialno in ekonomsko do višje stopinje, nego je danes. Političnih strank ne priznavamo — pravi — a pripravljeni smo podpirati ono stranko, ki nas bo stalno prepričala, da hoče ujediniti Slovanstvo ter s tem omogočiti naše delo za dovršenje naše druge naloge, vseslovenske vzajemnosti. Prvo moramo ujediniti Jugoslovane in kadar dovršimo to, moramo pričeti z delom za ujedinitenje vseh Slovanov. Ko pa uredimo svoje, potem se bomo združili z drugimi narodi, da ujedini-mo celo človeštvo.«

Zanimiv je tudi članek br. J. N. Baždarića: »Sokolstvo in njegovo bistvo«, v katerem lepo razpravlja, da sokolstvo ni nikaka politična stranka. Sokolstvo je ena največjih slovenskih organizacij — pravi — v katerih vrstah je vsakdo dobrodošel, brez razlike vere, stanu in politične pripadnosti, samo ako je dober Slovan in želi delati za dobrobit svojega naroda. Bistvo so-

vse podrobno delo, da je v kratkem času približno poldruga meseca mogel nastati ambulatorij, ki po svoji notranji opremini predstavlja danes vrednost pol milijona kron, ki pa bo čez nekaj časa še mnogo večje vrednosti, čim dospe že naročeno višinsko solnce in tudi Röntgenov aparat. Ne bo navajal dobrotnikov, vendar pa se v imenu vseh, ki bodo iskali v ambulatoriju zavetja, zahvaljuje g. docentu dr. Matku za njegov s popolnim uspehom kronani trud in napor. (Živahno ploskanje.)

Doc. dr. Matko pojasnjuje, da nikakor ne bi bilo mogoče zmagati tako ogromnega dela v tako kratkem času, ako ne bi bilo razumevanje v prebivalstvu samem. Največja zasluga pa, da se je vse delo tako gladko razvijalo, gre g. okrajnemu glavarju dr. Lajnsi, ki je prevzel vse administrativno in propagandno delo. Ravnotako je treba izreči zahvalo tudi vsem tvečkam, ki so s požrtvovalnim prispevanjem daril omogočile moderno in higiensko opremo ambulatorija. Tudi delavstvu, ki je še minuli večer delalo pozno v noč in dovršilo svoje delo, gre vsa hvala in priznanje.

Nato je sledil skupni ogled ambulatorija, o katerem smo že izpregovorili pred nekoliko dnevi.

Politične vesti.

* Velike demokratske manifestacije so se vršile minolo soboto in nedeljo v Banatu ob priliki prihoda ministra Svetozara Pribičevića. V Velikem Bečkereku se je vršil v nedeljo demokratski zbor, ki se ga je udeležilo nad 5000 ljudi.

* Italijani so stavili kompromisni predlog. (Iz Beograda). Na sinočnji seji ministrskega sveta, ki je trajala od 6. do polnoči, je minister Trifković referiral o novem italijanskem predlogu, ki je kompromis med našim in italijanskim stališčem, ki pa kljub temu ni sprejemljiv. Vprašanje Zadra in Reke se mora rešiti istočasno ter stoji vlada slejkoprej na stališču Sforzinega dodatnega pisma k rapalski pogodbi. O predlogu samem se vzdržuje obojestranska molčečnost.

* V Sarajevu se je vršila v nedeljo dobro uspeła konferenca demokratske stranke za Bosno in Hercegovino. Predsednik stranke g. Ljuba Davidović, ki je na zboru govoril, je bil v harno pozdravljen.

* Madžarski se ne prizna odškodnina. Vest, da je reparacijska komisija odklonila madžarsko zahtevo po odškodnini za škodo, povzročeno vsled rumunske okupacije, je izzvala v Budimpešti veliko razočaranje. Reparacijska komisija stoji na stališču, da je okupacija po rumunski vojski bila posledica boljševiške vlade na Madžars-

kolske misli je: Telesna vzgoja, duševna, narodna in demokratska. Te misli so zlate v eno samo nerazdružljivo celoto, ki tvori sokolsko misel. Ako izločimo iz te celote le eno, potem to ni več sokolska misel. * Mi potrebujemo mesta, kjer se bo sestajala naša deca, ki še ne ve kaj so stranke in politična mnjenja. Ako ne bomo nastojali, da našo dečo okupimo pod okrilje naših organizacij, ona bo za nas izgubljena, potem bo zaman naš trud za grajenje naših narodnih domov in bilo podpor-nih ali prosvetnih organizacij. Da se zamore doseči vse to, nam proži največ možnosti Sokolstvo, ki nam daje priliko delati prosvetno, telovadno, pevsko in glasbeno.

Mnoge teh idej je zdravili in lepih in videli bomo, kako se bo v bodoče razvijalo naše Sokolstvo v daljni Ameriki, tembolj, ker iz te številke S. V. vendar ne dobimo popolne slike o sedanjih notranji organizaciji tamkajšnjega hrvatskega Sokolstva, kakor smo jo imeli predvojno, ki se sicer pretvarja v jugoslovensko, kakršno bi tudi edino moralo biti, ali vendar noče opustiti svojega hrvatskega in slovenskega imena, kakor dela tudi novo Sokolstvo na Hrvatskem. O srbskem Sokolstvu in njegovi organizaciji v tej številki S. V. ni niti besedice, čeprav bi nas zanimalo izvedeti, kako je organizirano srbsko Sokolstvo v Ameriki.

Po »Obzoru«.

